

Η ΕΝ ΒΡΥΞΕΛΛΑΙΣ ΣΥΣΚΕΨΙΣ ΕΠΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Τοῦ κ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ Γ. ΣΕΠΕΝΤΖΗ

Τὰ μέλη τῆς συσταθείσης, ἀπὸ διετίας περίπου, πρωτοβουλία τοῦ «Ὄργανου Οἰκονομικῆς Συνεργασίας καὶ Ἀναπτύξεως» Ἐπιτροπῆς, ἀποστολῆ τῆς ὁποίας εἶναι ἡ ἀπὸ κοινοῦ μελέτη τῶν εἰς διαφόρους εὐρωπαϊκὰς χώρας κρατουσῶν συνθηκῶν ἐκπαιδεύσεως, ἰδίᾳ δὲ ἐπιμορφώσεως στελεχῶν ἐπιχειρήσεων, ἢ ὑποβολῆ προτάσεων ἀποσκοπουσῶν εἰς τὴν ὀρθολογικωτέραν κατάρτισιν προγραμμάτων ἐκπαιδεύσεως καὶ μετεκπαιδεύσεως στελεχῶν καὶ ἡ εἰδικωτέρα συμβολὴ τῶν Ἐθνικῶν Κέντρων Παραγωγικότητος εἰς τὴν ἀπὸ κοινοῦ, μετὰ τῶν λοιπῶν φροδῶν ἐκπαιδεύσεως, διοργανῶσιν ἐπιμορφωτικῶν ἐκδηλώσεων, συνῆλθον εἰς συνεδρίαν εἰς Βρυξέλλας κατὰ τὴν 13ην καὶ 14ην Ἰανουαρίου 1966.

Αἱ συνεδρίαί εἶλαβον χώραν εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ «Office Belge pour l'Accroissement de la Productivité».

Κατὰ τὰς συνεδριάσεις παρέστησαν ἐκπρόσωποι τῶν Ἐθνικῶν Κέντρων Παραγωγικότητος τῆς Γερμανίας, Βελγίου, Δανίας, Ἰσπανίας, Γαλλίας, Μεγάλης Βρετανίας, Νορβηγίας, Κάτω Χωρῶν καὶ Ἑλλάδος, ὡς καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ «Ὄργανου Οἰκονομικῆς Συνεργασίας καὶ Ἀναπτύξεως», τῆς Fondation Industrie - Université κ.ἄ.

Κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ὠμίλησεν ὁ Γεν. Διευθυντῆς τοῦ «Office Belge pour l'Accroissement de la Productivité» καὶ Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς κ. Talpaert, ὅστις ἐξῆρε τὸ μέχρι τοῦδε ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τὰς καταβληθείσας προσπάθειάς πρὸς συστηματικὴν διέρευναν προβλημάτων τινῶν συνδεομένων μετὰ τὴν ἐν γένει ἐκπαίδευσιν εἰς διαφόρους βαθμίδας, κυρίως δὲ μετεκπαιδευσιν στελεχῶν ἀνωτέρων καὶ ἀνωτάτων, ὑπηρετούντων εἰς βιομηχανικὰς μονάδας. Ὁ κ. Talpaert εἰς τὴν συνέχειαν τῆς εἰσαγωγικῆς του ὁμιλίας ὑπεγράμμισε τὴν σημασίαν τῆς συγκεντρώσεως ἐκπροσώπων Ἐθνικῶν Κέντρων Παραγωγικότητος καὶ τὴν ἀνταλλαγὴν σκέψεων ἐπὶ τῆς προσφορωτέρας τεχνικῆς τῆς μετεκπαιδεύσεως στελεχῶν ἐπιχειρήσεων καὶ τῶν ὀφελειῶν, αἵτινες θὰ προκύψουν ἐκ τῆς ἐντόνου χρησιμοποίησεως στελεχῶν μετὰ εὐρείαν γνῶσιν καὶ ἐπαρκῆ ἐποπτείαν προβλημάτων μικροοικονομικῆς οἰκονομίας ὑπὸ τὴν σημερινὴν σύνθετον μορφήν. Ὁ κ. Talpaert ἐτόνισε τέλος τὴν ἀνάγκην συνεχοῦς συντονισμοῦ τῶν προσπαθειῶν ὀργανώσεως τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ μετεκπαιδεύσεως

στελεχῶν, εἰς τρόπον ὥστε οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις, ἀνεξαρτήτως βαθμοῦ, νὰ γίνουσι συνειδητοὶ φορεῖς τοῦ νέου δυναμικοῦ πνεύματος καὶ νὰ συμβάλουσι γονίμως εἰς τὴν ἐπίτευξιν ἐντονωτέρων ρυθμῶν ἐπιχειρηματικῆς δράσεως.

Εἰς τὴν συνέχειαν τῆς συσκέψεως ὠμίλησε πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, συμφώνως τῷ προγράμματι, ὁ κ. Revans, τέως Καθηγητῆς τῆς διοικήσεως βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων εἰς Μάντσεστερ, νῦν δὲ ἐρευνητῆς εἰς τὴν «Εὐρωπαϊκὴν Ἐνωσιν Κέντρων Ἐκπαιδεύσεως στελεχῶν Διοικήσεως».

Ὁ κ. Revans εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐνδιαφερούσης εἰσηγήσεώς του ἀνεφέρθη εἰς τὰς γενομένας, ἐπὶ διεθνoῦς κλίμακος, ἐρεῦνας ἐπὶ θεμάτων σχέσιν ἔχοντων μετὰ τὴν καθόλου ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν οἰκονομικῶν μονάδων, ἀνεξαρτήτως ἀντικειμένου δράσεως καὶ μεγέθους, τὸ ὕψος τῶν ὁποίων, κατὰ συγκυροῦσιν πλεονεξίας, ἀνέρχεται εἰς πεντακόσια ἑκατομμύρια (500.000.000) λίρας. Ὁ κ. Revans, ἀνεφέρθη εἰδικώτερον εἰς τὰ κρατοῦντα ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ, ὑπεγράμμισεν ὅτι αὐτόθι καταβάλλονται ὑπὸ Ἀνωτάτων Ἰδρυμάτων, Ἰνστιτούτων, καὶ ἄλλων ἐπιστημονικῶν Ὄργανώσεων, σοβαραὶ προσπάθειαι εἰς τὸν τομέα τῶν ἐρευνῶν — τεχνικῶν, οἰκονομικῶν, ψυχολογικῶν, κοινωνιολογικῶν — ἀνεφέρθη δὲ ὅτι πρὸς ἐπιτυχῆ ἀντιμετώπισιν διαφόρων προβλημάτων διοικήσεως καὶ ὀργάνωσεως τῶν ἐπιχειρήσεων, γίνεται εὐρεῖα χρῆσις μεθόδων ἐπιχειρησιακῆς ἐρεῦνης καὶ γραμμικοῦ προγραμματισμοῦ.

Ἰδιαιτέρα προσοχὴ καταβάλλεται ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς συνεχoῦς ἐνημερώσεως τῆς ἐπιχειρηματικῆς ἡγεσίας ἐπὶ συγχρόνων μεθόδων λήψεως ἀποφάσεων, καθόσον ἡ ἐπίδρασις αὐτῶν ἐπὶ τῆς ὁμαλῆς λειτουργίας καὶ ἀναπτύξεως τῶν ἐπιχειρήσεων εἶναι προφανῆς. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον διοργανοῦνται συχνάκις εἰδικοί κύκλοι ἐνημερώσεως ἀνωτάτων στελεχῶν ἐπιχειρήσεων, τὰ μαθήματα τῶν ὁποίων παρακολουθοῦν Γενικοὶ Διευθυνταὶ καὶ Μέλη Διοικητικῶν Συμβουλίων ἐπιχειρήσεων. Ἡ διάρκεια τῶν ἐν λόγω προγραμμάτων εἶναι κατὰ κανόνα, βραχεῖα, τὰ θέματα δὲ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξειδικευμένα, ἐπιλέγονται μετὰ μεγάλης προσοχῆς εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἱκανοποιoῦν τὰ ἐνδιαφέροντα τῆς ἐπιχειρηματικῆς ἡγεσίας.

Ὁ κ. Revans, ἐν συνεχείᾳ, ὠμίλησε διὰ τὴν τεχνικὴν τῆς διοικητικῆς ἐρεῦνης τῶν πορισμάτων τῆς ἐρεῦνης εἰς τοὺς ἐκάστοτε ἐνδιαφερομένους, οἵτινες ἀναλαμβάνουσι νὰ ἐφαρμόσoῦν ταῦτα εἰς τὴν πράξιν. Ἡ τοιαύτη διοχέτευσις τῶν πορισμάτων ἐρευνῶν, κατὰ τομείς δράσεως κειωρισμένως, ὡς καὶ λοιπῶν ἐνδιαφερομένων πληροφοριῶν εἰς πάσης φύσεως ἐνδιαφερομένους, λαμβάνει χώραν κατὰ εἰδικὸν τρόπον, ὥστε ὁμοῦ μετὰ τὰς πληροφορίες, νὰ παρέχονται καὶ στοιχεῖα ἐπὶ τῆς μεθοδολογίας τῆς εφαρμογῆς αὐτῶν ἐν τῇ πράξει. Οὕτω διευκολύνεται σοβαρῶς ἡ προσπάθεια ἀξιοποιήσεως τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς θεωρητικῆς ἐρεῦνης, ἐπ' ὠφελείαν τῶν κλάδων τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς.

Ὁ κ. Revans ὠλοκλήρωσε τὴν εἰσηγήσιν του τονίσας ἰδιαζόντως τὴν βασικὴν σημασίαν τῶν ἐρευνητικῶν ἐργασιῶν, ἰδία δὲ τῶν ἀναφερομένων εἰς θέματα ἀναφορὰς μετὰ τὴν καθόλου ὀργάνωσιν καὶ διοίκησιν οἰκονομικῶν μονάδων, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅμως ὅτι αὐταὶ θὰ ἀναφέρονται εἰς συγκεκριμένα θέματα, θὰ εἶναι μεθοδικὰ καὶ συγγοτισμένα, τὰ πορίσματα δὲ αὐτῶν θὰ εἶναι δυνατὸν

να τύχουν, ὑπὸ ὁρισμένης προϋποθέσεως, ἐφαρμογῆς ἐν τῇ πράξει.

Μετὰ τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Revans ἐπηκολούθησε συζήτησις, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ἀνεπτύχθησαν διάφοροι ἀπόψεις ἐπὶ τῶν ἀναπτυχθέντων θεμάτων, αἱ κυριώτεραι τῶν ὁποίων ἀναφέρονται ἐν περιλήψει κατωτέρω :

Ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Γερμανίας Δρ. Rohm ἀνέφερεν ὅτι ἀνώτατα ἑκπαιδευτικά ἰδρύματα, ἰνστιτούτα, ἐπιστημονικαὶ ἐταιρεῖται καὶ ἡ Τεχνικὴ Ἀκαδημία, διοργανώνουν ἐν Γερμανίᾳ διαλέξεις, ἐπιμορφωτικὰ προγράμματα, ὀργανωμένας συζητήσεις καὶ λοιπὰς παρεμφερεῖς ἐκδηλώσεις, σκοπὸς τῶν ὁποίων εἶναι ἡ συνεχῆς ἐπιστημονικὴ ἐνημέρωσις τῆς ἐπιχειρηματικῆς ἡγεσίας, ἀνωτέρων στελεχῶν καὶ ὑπαλλήλων - τεχνικῶν, διοικητικῶν, οικονομικῶν κ.ἄ. ἐπὶ τῶν συνεχῶς προαγομένων μεθόδων ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας τῶν οικονομικῶν μονάδων εἰς τὸν τρόπον ὥστε αὐταὶ νὰ ἐκσυγχρονίζωνται, νὰ ὑποβιβάζουν τὸ κόστος παραγωγῆς καὶ διανομῆς, νὰ λειτουργοῦν προσφορώτερον καὶ νὰ αὐξάνουν τὴν παραγωγικότητά των.

Ἰδιαιτέρα προσπάθεια καταβάλλεται ἐν Γερμανίᾳ εἰς τὸν τομέα τῶν ἐρευνῶν. Οὕτως, εἰδικοὶ «ἐρευνηταὶ» μὲ εὐρείας ἐπιστημονικὰς γνώσεις καὶ ἀξιολογὸν ἐμπειρίαν, μελετοῦν θέματα συμπεριφορᾶς τῶν ἐργαζομένων ἐντὸς τῶν ἐπιχειρήσεων, ἀξιολογήσεως κινήτρων πρὸς βελτίωσιν τῆς ἀποδόσεως, δυνατότητας δημιουργίας καλῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων ἐντὸς τῶν χώρων ἐργασίας, τεχνικὰς καταμερισμοῦ τῆς ἐργασίας μεταξὺ τῶν ἐργαζομένων βάσει ἐπιστημονικῶν κριτηρίων, προϋποθέσεις ἐφαρμογῆς συνθηκῶν ὑγιεινῆς ἐργασίας κ.ἄ.

Βάσει στατιστικῶν δεδομένων προκύπτει ὅτι ἡ παραγωγικότης πλείστον ἐπιχειρήσεων ἐν Γερμανίᾳ ηὐξήθη κατὰ τὴν τελευταίαν πενταετίαν σοβαρῶς, χάρις εἰς τὴν ἐπιτυχή ἐφαρμογὴν πορισμάτων προκυνψάντων ἐκ διεξαχθεισῶν ἐρευνῶν ὑπὸ εἰδικῶν προσώπων καὶ καταλλήλου ἀξιολογήσεως καὶ ἐπεξεργασίας τῶν συγκεντρωθέντων στοιχείων.

Ὁ κ. Rohm ἐξήρην ἐν συνεχείᾳ τὴν σημασίαν τῆς ἀποστολῆς τῶν ἐρευνητῶν εἰς τὴν σύγχρονον μορφήν τῆς οἰκονομίας, ὑπεγράμμισε τὰς ἀντιμετωπιζομένας παρ' αὐτῶν ποικίλας δυσχερείας κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἐργασίας των, ὑπεστήριξε δὲ ὅτι θὰ πρέπει νὰ παρέχεται ἐκ μέρους τῶν ἐπιχειρήσεων εἰς τοὺς ἐρευνητὰς πᾶσα συνεπικουρία εἰς τὸν τρόπον ὥστε νὰ διευκολύνεται θετικῶς τὸ ἔργον των.

Τὸν λόγον ἐν συνεχείᾳ ἔλαβεν ὁ κ. Albou, ἐκπρόσωπος τῆς Γαλλίας. Οὗτος ὑπεστήριξε ὅτι εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν τῶν ἐντόνων κοινωνικῶν ἀνακατατάξεων καὶ οικονομικῶν μετασχηματισμῶν, δὲν πρέπει, ὡς κατὰ τὸ παρελθόν, οἱ ἡγήται τῶν ἐπιχειρήσεων νὰ ἀσχολοῦνται κατὰ κύριον σχεδὸν λόγον μὲ τὰς ἀψύχους μηχανάς, ἀλλὰ νὰ στρέψουν ἐνεργότερον τὴν προσοχήν των πρὸς τὸν ἀνθρώπινον παράγοντα καὶ νὰ ἐνισχύσουν - ἠθικῶς καὶ ὕλικῶς ἐρεῦνας, ἐχούσας ὡς ἀντικείμενον τὴν μελέτην προβλημάτων συνδεομένων πρὸς τὸν ἄνθρωπον.

Ὁ κ. Albou ἀνέφερεθ ἐν συνεχείᾳ εἰς τὰς γενομένας ἐν Γαλλίᾳ ἐρεῦνας ἐπὶ θεμάτων κοινωνιολογίας καὶ ψυχοτεχνικῆς ἐκ μέρους Ἰνστιτούτων, ἐτόνισεν ὅμως ὅτι εἰς τὸν τομέα παρομοίων ἐρευνῶν προηγεῖται τὸ Βελγικὸν Κέντρον Παραγωγικότητος, αἱ Ὑπηρεσίαι τοῦ ὁποίου ἀναπτύσσουν γόνιμον δραστηριότητα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν.

Ὁ κ. Albou ὠμίλησεν ἐν συνεχείᾳ διὰ τὸ ἔργον τῶν ἐρευνητῶν καὶ τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζουν οὗτοι ἐν τῇ πράξει. Πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ὁ κ. Albou ἀνέφερεν ὅτι ἐν Γαλλίᾳ πλείστοι ἐρευνηταί, πέραν τοῦ καθαρῶς ἐρευνητικοῦ ἔργου εἰς ἐπιχειρήσεις, διδάσκουν εἰς πανεπιστημιακὰ Ἰδρύματα, παραλλήλως δὲ ἐργάζονται καὶ εἰς Ὄργανισμούς. Ἡ τοιαύτη σύνθετος ἀπασχόλησις εἶναι φυσικὸν νὰ καταπονή τούς ἐρευνητὰς καὶ νὰ καθιστᾷ τὸ ἔργον τῶν ἔτι μᾶλλον δυσχερές.

Ὁ κ. Fauss, ἐκπρόσωπος τῆς Ἰσπανίας, ὑπεγράμμισε τὴν σημασίαν τῶν ἐρευνητῶν καὶ τὴν ἀνάγκην ἐνισχύσεως αὐτῶν. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐδήλωσεν ὅτι τὸ Ἰσπανικὸν Κέντρον Παραγωγικότητος συνεργάζεται μετὰ Ἰνστιτούτων Βιομηχανικῆς Ἐρεῦνης καὶ Κοινωνιολογίας πρὸς ἀπὸ κοινοῦ διέρευναν θεμάτων ἀπασχολούντων ζωηρῶς τὴν ἰσπανικὴν οἰκονομίαν.

Οἱ ἐκπρόσωποι τοῦ Νορβηγικοῦ καὶ Ἑλληνικοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος ὠμίλησαν εἰς τὴν συνέχειαν τῆς διεξαχθείσης συζητήσεως.

Ἀμφότεροι ἐξήραν τὸν χαρακτήρα τῆς ἐρεῦνης ὑπὸ τὴν ἐκτεθεῖσαν ἐκ μέρους τῶν προηγηθέντων ὁμιλητῶν μορφήν, ἐτόνισαν ὅμως ὅτι παρόμοιοι ἔρευναι, ἰδία εἰς τομεῖς πρωτοποριακοῦς, εἶναι δυσχερές νὰ λάβουν χώραν, λόγῳ τῆς ἄλλειψως καταλλήλων ἐρευνητῶν μὲ ἀρτίαν θεωρητικὴν κατάρτισιν καὶ σχετικὴν ἐμπειρίαν καὶ τῆς μὴ ὑπάρξεως ἐπαρκῶν πόρων πρὸς χρηματοδότησιν παρομοίων ἐρευνητικῶν ἐργασιῶν. Παρὰ ταῦτα, τόσον ἐν Νορβηγίᾳ ὅσον καὶ ἐν Ἑλλάδι, διεξάγονται ὑπὸ Ὄργανισμῶν τινῶν ἔρευναι σχέσιν ἔχουσαι μὲ τὴν ὀργάνωσιν τῶν οἰκονομικῶν μονάδων καὶ τὴν καλλιτέραν χρησιμοποίησιν πάσης φύσεως ἐργαζομένων βάσει τῶν νέων ἐπιστημονικῶν μεθόδων.

Ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Βελγικοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος ἔλαβεν ἐν συνεχείᾳ τὸν λόγον, τονίσας ὅτι παρόμοιοι ἔρευναι διεξάγονται ἐν Βελγίῳ ἀπὸ μακροῦ, εἰς εὐρεῖαν κλίμακα, τὰ πορίσματα δὲ αὐτῶν ἐφηροδόθησαν μέχρι σήμερον ὑπὸ πλείστον ἐπιχειρήσεων μὲ λίαν ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα. Αἱ ἔρευναι αὗται διεξάγονται ὑπὸ ἐιδικευμένων ἐρευνητῶν, καλύπτουν δὲ πλείστα πεδία.

Ἰδιαιτέρα ἔμφασις δίδεται εἰς ἐρεῦνας ἐχούσας ὡς ἀντικείμενον τὸν «ἄνθρωπον». Οὕτω, μὲ σύστημα μελετῶνται ὑπὸ ἐιδικῶν ἐρευνητῶν θέματα ψυχοτεχνικῆς ἀνθρωπίνων σχέσεων, ἐπιμορφώσεως ἐργαζομένων εἰς καταλλήλους θέσεις κ.ἄ.

Αἱ ἔρευναι αὗται δημιουργοῦνται ὑπὸ πανεπιστημιακῶν Ἰνστιτούτων καὶ ἰδιωτικῶν ἀνεξαρτήτων τοιούτων, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Βελγικοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος καὶ τῆς Fondation Industrie - Université.

*
* *

Κατὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς Διασκέψεως οἱ ἐκπρόσωποι τῶν Κέντρων Παραγωγικότητος παρέσχον πληροφορίας ἐπὶ τῆς δραστηριότητος τῶν Κέντρων πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐπιμορφώσεως στελεχῶν ἐιδικώτερον, αἱ βασικώτεροι τῶν ὁποίων, ἐν συντομίᾳ, εἶναι αἱ κάτωθι:

Ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἀνέφερεν ὅτι εἰς τὴν χώραν του καταβάλλονται σοβαραὶ προσπάθειαι εἰς τὸν τομέα τῆς ἐπιμορφώσεως ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν.

Τὸ Βρετανικὸν Συμβούλιον Παραγωγικότητος, ἐργοδοτικά καὶ λοιπαὶ ἐργατικά Ἐνώσεις, ἐπιστημονικὰ Ἴνστιτοῦτα καὶ ἐπιστημονικαὶ Ἑταιρίαι, διοργανώνουν ἐπιμορφωτικὰ προγράμματα κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων ἀναπτύσσονται θέματα κόστους, ὀργανώσεως καὶ διοικήσεως ἐπιχειρήσεων, Marketing, ἔργονομίας, διοικήσεως προσωπικοῦ, ἐλέγχου ποιότητος, συσκευασίας, τυποποιήσεως καὶ συσκευασίας κ.ἄ. Ἰδιαιτέρα προσοχὴ καταβάλλεται εἰς τρόπον ὥστε τὰ ἐν λόγῳ ἐπιμορφωτικὰ προγράμματα νὰ στηρίζονται ἐπὶ πρακτικῆς βάσεως. Οὕτω, μετὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ κύκλου ἐπιμορφώσεως τῶν δύνανται οἱ φοιτῶντες νὰ ἐφαρμόσουν ἐν τῇ πράξει μεθόδους ὀργανώσεως ἐπιχειρήσεων, καθόσον γνωρίζουν τὴν τεχνικὴν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν συγχρόνων μεθόδων ἐν τῇ πράξει.

Ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἀνέφερεν, ὀλοκληρώνων τὴν εἰσήγησίν του, ὅτι εἰς τὴν χώραν του ἀποδίδεται ἰδιάζουσα σημασία εἰς τὴν συνεχῆ ἐπιμόρφωσιν στελεχῶν ἐπιχειρήσεων, καθόσον ἡ περαιτέρω ἀνάπτυξις τῶν οἰκονομικῶν μονάδων συνδυάζεται στενῶς μὲ τὴν ὑπαρξίν προσώπων μὲ ἐποπτεῖαν τῶν κυριωτέρων προβλημάτων τῆς μικροοικονομικῆς ἐπιστήμης.

Ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος κ. Χ. Σεπεντζῆς ἀνεφέρθη, εἰς τὴν συνέχειαν τῆς συζητήσεως, εἰς τὴν δραστηριότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος, κυρίως δὲ εἰς τὸν τομέα ἐπιμορφώσεως, ἀνέπτυξεν ἐν συντομίᾳ τὰς λαβούσας χώραν ἐπιμορφωτικὰς ἐκδηλώσεις κατὰ τὸ δευτέρον ἑξάμηνον τοῦ λήξαντος ἔτους 1965, παρέσχε πληροφορίας ἐπὶ τῆς μορφῆς τῶν διεξαχθέντων ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ ΕΛΚΕΠΑ μέχρι σήμερον σεμιναρίων, τῶν ἀναπτυχθέντων θεμάτων, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συμμετασχόντων προσώπων, τῆς συνεργασίας τοῦ ΕΛΚΕΠΑ μετ' αὐτῶν μετὰ τὴν ἀποφοίτησίν των κ.ἄ.

Περαιτέρω ὁ κ. Σεπεντζῆς ἐνημέρωσε τὰ μέλη τῆς ἐπιτροπῆς εἰδικώτερον ἐπὶ τῶν προγραμματισθεῶν ἐπιμορφωτικῶν ἐκδηλώσεων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος, πλεῖστα τῶν ὁποίων ἔχουν ἐξειδικευμένον ἀντικείμενον, αἰτινες, σταδιακῶς, θὰ πραγματοποιηθοῦν ἐντὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους. Ἐν συνεχείᾳ ἐπωφελοῦμενος τῆς δοθείσης εὐκαιρίας, ὁ κ. Χ. Σεπεντζῆς προέβη εἰς πλήρη ἀνάλυσιν τῆς δραστηριότητος τοῦ Ἑλληνικοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς δράσεως. Οὕτω, ἀνέλυσε τὴν δραστηριότητα τοῦ ΕΛΚΕΠΑ εἰς τοὺς τομεῖς Ἑρευνῶν καὶ Μελετῶν, Ἐφαρμογῶν καὶ Παροχῆς Τεχνικῶν Πληροφοριῶν, Ἐκδόσεων καὶ Δημοσιότητος κ.ἄ. Τέλος, ἀνεπτύχθη ἡ ἐν γένει θετικὴ συμβολὴ τοῦ ΕΛΚΕΠΑ εἰς τὴν ὀρθολογικὴν ὀργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τῶν ἐπιχειρήσεων, ἀνεξαρτήτως μεγέθους καὶ ἀντικειμένου δράσεως καὶ ἡ προσπάθεια εὐρυτέρας διάδοσεως ἐν Ἑλλάδι συγχρόνων ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνικῶν μεθόδων διὰ τῶν ὁποίων ἐπιτυγχάνεται ταχύτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον ἢ αὐξήσις τῆς παραγωγικότητος καὶ ἡ ἐν γένει ἀνάπτυξις τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ. Χ. Σεπεντζῆ ἐπηκολούθησε συζήτησις κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας ἐδόθησαν παρ' αὐτοῦ πληροφορία σχετικά μετὰ τὴν τεχνικὴν τῆς ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας τῶν ἐπιμορφωτικῶν προγραμμάτων καὶ τὰ προκύψαντα ἀποτελέσματα ἐκ τῆς ἐπιμορφώσεως στελεχῶν, ὑπαλλήλων, ἐργοδηγῶν καὶ ἐργατῶν.

Ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ «Commissariat Général du Plan d'Équipement et

de la Productivité» κ. Albou ὠμίλησεν ἐν συνεχείᾳ, ἀναφερθεὶς εἰς τὴν δρᾶσιν τοῦ ἄνω Ὁργανισμοῦ, κυρίως δὲ εἰς συγκεκριμένας δραστηριότητας τούτου εἰς τὸν τομέα τῆς ἐπιμορφώσεως στελεχῶν καὶ διεξαγωγῆς ἔρευνῶν. Ὁ κ. Albou εἰδικώτερον ἀνέφερεν ὅτι ἐν Γαλλίᾳ ὑφίσταται συνεχῆς συνεργασία μεταξὺ τοῦ Commissariat, Ἀνωτάτων πνευματικῶν Ἰδρυμάτων, Ἰνστιτούτων καὶ τῆς βιομηχανίας, σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι ἡ ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων ἐπὶ τῆς τεχνικῆς ἱκανοποιήσεως τῶν ἐκάστοτε ἀναγκῶν τῶν ὀργανωμένων μονάδων εἰς ἐπιτελικὰ καὶ ἐκτελεστικά στελέχη. Βάσει τῶν ὑπαρχουσῶν ἐκάστοτε ἀναγκῶν καταρτίζεται πρόγραμμα ἐπιμορφώσεως κατὰ κατηγορίας προσώπων, κεχωρισμένως, κατόπιν κοινῆς συνεργασίας τῶν ἐνδιαφερομένων ἐπιχειρήσεων, τῶν ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν Ὁργανώσεων, Πνευματικῶν Ἰδρυμάτων κ.ἄ. Εἰδικὴ μέριμνα λαμβάνεται εἰς τρόπον ὥστε τὰ διοργανούμενα ἐν Γαλλίᾳ προγράμματα νὰ ἔχουν πρακτικὸν χαρακτῆρα, κυρίως δὲ νὰ παρέχονται εἰς τοὺς μετέχοντας τοιούτων ἐπιμορφωτικῶν προγραμμάτων γνώσεις σαφεῖς καὶ ὠλοκληρωμέναι ἐπὶ τῆς τεχνικῆς τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν ἐν τῇ πράξει.

Τὸ Commissariat, ἐν στενῇ συνεργασίᾳ μετὰ Ἰνστιτούτων Ψυχολογίας, Κοινωνιολογίας καὶ Ψυχοτεχνικῶν Ἐρευνῶν, διεξάγει μελέτας κατόπιν αἰτήσεως ἐπιχειρήσεων ἀνηκουσῶν εἰς ὁμοειδεῖς κατηγορίας, ἐπὶ προβλημάτων συμπεριφορᾶς τῶν ἐργαζομένων ἐντὸς τῶν χώρων ἐργασίας, δυνατοτήτων μεγιστοποιήσεως τῆς ἀποδόσεως αὐτῶν, βάσει τῶν ὑπαρχουσῶν παρ' ἐκάστη ἐπιχειρήσει δυνατοτήτων προλήψεως ἐργατικῶν ἀτυχημάτων, σχέσεων μεταξὺ ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων κ.ο.κ. Αἱ ἐν λόγῳ μελέται διεξάγονται ὑπὸ εἰδικῶν ἐρευνητῶν πρὸς τοὺς ὁποίους παρέχεται ὑπὸ τῶν ἐπιχειρήσεων ἡ αἰτουμένη συνεπικουρία, εἰς τρόπον ὥστε τὸ ἔργον νὰ πραγματοποιηθῆται κατὰ τρόπον ἐξυπηρετοῦντα τὰς ἀνάγκας τῆς ἐπιχειρήσεως.

Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Γερμανίας, Κάτω Χωρῶν, Ἰσπανίας, Δανίας καὶ Νορβηγίας ἀνεφέρθησαν ἐν συνεχείᾳ εἰς παρατηρήσεις διατυπωθείσας κατὰ τὴν προηγουμένην σύσκεψιν, ἧτις ἔλαβε χώραν ἐν Παρισίοις καὶ αἵτινες συμπεριελήφθησαν εἰς τὴν ὑποβληθεῖσαν πρό τινος χρόνου ἔκθεσιν.

Μετὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τῶν λαβουσῶν χώρων συζητήσεων μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς ἀπεφασίσθησαν ὁμοφώνως τὰ κάτωθι :

1) Ἡ Ἐπιτροπὴ, μετὰ τὴν γενομένην διεξοδικῶς, ἀνάλυσιν τῆς δραστηριότητος τῶν Κέντρων Παραγωγικότητος εἰς τὸν τομέα τῶν ἐρευνῶν καὶ τῆς ἐπιμορφώσεως, θὰ συντάξῃ ἔκθεσιν, τὸ κείμενον τῆς ὁποίας, θὰ ἀποσταλῇ εἰς τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς διατύπωσιν ἀπόψεων ἐπ' αὐτῆς.

2) Μέχρι τέλους Μαρτίου ἐ.ἔ. θὰ ὑποβληθοῦν γραπτῶς ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ κειμένου τῆς ἐκθέσεως, προκειμένου αὐταὶ νὰ συζητηθοῦν κατὰ τὴν τελικὴν σύσκεψιν τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐν συνεχείᾳ δὲ διατυπωθῇ τὸ τελικὸν κείμενον τῆς ἐκθέσεως, τὸ ὁποῖον θὰ τεθῇ ὑπ' ὄψει τῶν διοικήσεων τῶν ἐθνικῶν Κέντρων Παραγωγικότητος.

3) Ἡ τελικὴ σύσκεψις τῆς Ἐπιτροπῆς θὰ πραγματοποιηθῇ εἰς Βρυξέλλας τὴν 17ην Ἀπριλίου ἐ.ἔ.

4) Καταβληθοῦν προσπάθειαι ἐκ μέρους τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὴν

πληροφοριοδότησιν ἐνδιαφερομένων ἐπὶ τοῦ διοργανωθησομένου ὑπὸ τῶν Κέντρων Παραγωγικότητος τοῦ Βελγίου, Γαλλίας, Νορβηγίας καὶ Κάτω Χωρῶν Σεμιναρίου διὰ καθηγητᾶς τῆς διοικητικῆς τῶν ἐπιχειρήσεων. Τὸ ἐν λόγῳ Σεμινάριον θὰ λάβῃ χώραν ἀπὸ 6ης - 17ης Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ. εἰς Jony - En - Josas, αἱ δαπάναι δὲ διοργανώσεως τούτου θὰ καλυφθοῦν διὰ συνεισφορᾶς τῶν ἄνω Κέντρων Παραγωγικότητος.

5) Μελετηθῶν κατὰ τὴν τελικὴν σύσκεψιν συγκεκριμέναι προτάσεις στενωτέρας συνεργασίας τῶν ἐθνικῶν Κέντρων Παραγωγικότητος, πρὸς ἀπὸ κοινοῦ διοργανώσιν ἐπιμορφωτικῶν προγραμμάτων, βάσει τῆς κτηθείσης ἐμπειρίας καὶ τῶν τελευταίων ἐξελίξεων εἰς τὸν τομέα τῆς οἰκονομικῆς παιδείας, ἰδίως δὲ δημιουργίας καταλλήλων ἔρευνητῶν, ἢ συμβολῆ τῶν ὁποίων εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν οἰκονομικῶν μονάδων εἶναι κεφαλαιώδους σημασίας.

6) Τέλος, ἐξετασθῆ ἡ περίπτωσις εὐρύτερας συνεργασίας τῶν Ἐθνικῶν Κέντρων Παραγωγικότητος, ὅχι μόνον εἰς τὸν ἐπιμορφωτικὸν τομέα, ἀλλὰ καὶ εἰς ἑτέρους τομεῖς δράσεως ἰδίᾳ δὲ τῶν ἔρευνῶν, εἰς τρόπον ὥστε τὰ πορίσματα ἐκ τῆς διεξαγομένης ἐκάστοτε παρ' ἐκάστη χώρα ἔρευνητικῆς ἐργασίας νὰ κοινοποιοῦνται ἐγκαίρως καὶ εἰς ἄλλας χώρας, ἵνα ἐπωφελοῦνται καὶ αὐταὶ τῶν πορισμάτων καὶ ἐφαρμοζον, ὅπου εἶναι δυνατόν, παρομοίας μεθόδους ἐρεύνης καὶ ἀξιολογήσεως τῶν συμπερασμάτων, ἐπιτυχῶς εφαρμοσθείσας ἀλλαχοῦ.

Αἱ ἐργασίαι τῆς ἐπιτροπῆς, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν ἄνω διαπιστώσεων καὶ ὑποδείξεων, διεκόπησαν διὰ τὴν 17ην Ἀπριλίου ἐ.ἔ.

* * *

Ἐπωφελούμενος τῆς εἰς Βρυξέλλας βραχείας παραμονῆς μου ἐπεσκέφθην τὰς ἐγκαταστάσεις τοῦ Office Belge pour l' Accroissement de la Productivité καὶ τῆς «Fondation Industrie - Université» καὶ κατετοπίσθην, ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, ἐπὶ τοῦ τρόπου λειτουργίας αὐτῶν.

Κατωτέρω παρέχονται γενικῆς φύσεως πληροφορίες ἐπὶ τῆς διαρθρώσεως καὶ λειτουργίας τῶν ἄνω Ὄργανισμῶν καὶ τῆς ἐν γένει γονίμου συμβολῆς τῶν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς βελγικῆς οἰκονομίας κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον.

Α' Office Belge pour l' Accroissement de la Productivité

I. Τὸ Βελγικὸν Κέντρον Παραγωγικότητος (Office Belge pour l' accroissement de la Productivité) ἰδρύθη τὸν Μάιον τοῦ 1954. Διοικεῖται ὑπὸ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἀποτελουμένου ἐξ εἴκοσι ἕξ (26) ἐκπροσώπων ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν ὁργανώσεων, ἐξ ὧν δέκα τρεῖς (13) ἐκπροσωποῦν τὴν ἐργοδοσίαν καὶ δέκα τρεῖς (13) τοὺς ἐργαζομένους.

II. Εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ Βελγικοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος μετέχουν ὑπὸ τὴν ιδιότητα τοῦ ἐπιστημονικοῦ Συμβούλου ἢ συνεργάτου, Καθηγηταὶ τῶν Πανεπιστημίων τῶν Βρυξελλῶν, Λιέγης, Λουβαίν, Γάνδης κ.ἄ., ὡς καὶ ἐκπρόσωποι τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν Ὑποθέσεων καὶ Ἐνεργείας τοῦ Βελγίου.

III. Ὁ ἐτήσιος προϋπολογισμὸς τοῦ Βελγικοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος,

ἀνέρχεται ἑτησίως εἰς πενήντα ἑκατομύρια (50.000.000) βελγικά φράγκα, καλύπτεται δὲ ἔξ ὀλοκλήρου ἔξ ἐπιχορηγήσεως παρεχομένης ὑπὸ τῆς βελγικῆς κυβερνήσεως.

IV. Οἱ βασικοὶ σκοποὶ τοῦ Βελγικοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος περιέχονται εἰς τὴν Common Declaration, ἣτις κατηρίσθη καὶ ὑπεγράφη τὸ 1954 ὑπὸ τῶν ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν ὀργανώσεων. Ὁρισμένα ἄρθρα τῆς Common Declaration συνειληρώθησαν ὑπὸ τοῦ δευτέρου National Productivity Congress, ὅπερ ἔλαβε χώραν τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1959.

V. Παρὰ τῷ Βελγικῷ Κέντρῳ Παραγωγικότητος, λειτουργοῦν τέσσαρες Διεύθυνσεις, σύντομος ἀνάλυσις τοῦ ἀντικειμένου ἐκάστης τῶν ὁποίων παρέχεται κατωτέρω.

1. Διεύθυνσις Ἐρευνῶν.

Ἡ Ὑπηρεσία αὕτη ἀσχολεῖται μὲ προβλήματα ὀργανώσεως καὶ διοικήσεως ἐπιχειρήσεων (οἰκονομικὴ κατάστασις, συγκέντρωσις στατιστικῶν στοιχείων), κοινωνιολογίας, ψυχολογίας καὶ φυσιολογίας τῶν ἐργαζομένων, ἀνθρωπίνους σχέσεις κ.ἄ. πρὸς πραγματοποιήσιν τῶν στόχων τούτων ἡ Ὑπηρεσία Ἐρευνῶν συνεργάζεται στενῶς μὲ Ἰνστιτούτα Ἐρευνῶν, ἅτινα λειτουργοῦν εἰς τὰ Πανεπιστήμια Βρυταλλῶν, Γάνδης, Λιέγης καὶ Λουβαίν, τὰ κυριώτερα τῶν ὁποίων εἶναι τὰ κάτωθι :

- α) Centre d' Études Sociales de l' Université de Louvain. Directeur Mr. Pierre de Bie.
- β) Institut de Sociologie de l' Université Libre de Bruxelles. Directeur Mr. Arthur Doucy.
- γ) Institut de Sociologie de l' Université de Liège. Directeur Mr. René Clemens.
- δ) Institut de Recherches Économiques, Sociales et Politiques. Directeur Mr. Michel Woitrin.

2. Διεύθυνσις Ἐκπαιδεύσεως.

Ἄποστολή τῆς ἐν λόγῳ Ὑπηρεσίας εἶναι ἡ διοργανώσις προγραμμάτων ἐπιμορφώσεως ἐργατῶν καὶ ἐργοδηγῶν, διευθυντῶν μικρῶν ἐπιχειρήσεων, ἀνωτάτων καὶ μέσων στελεχῶν ἐπιχειρήσεων μεσαίου καὶ μεγάλου μεγέθους, ἡ παρακολούθησις τῆς λειτουργίας τεσσάρων Κέντρων Ἐκπαιδεύσεως στελεχῶν εἰς τὰ Πανεπιστήμια Γάνδης, Λιέγης καὶ Λουβαίν, ἡ ἴδρυσις καὶ παρακολούθησις τῆς λειτουργίας τοπικῶν ἐπιτροπῶν παραγωγικότητος εἰς διαφόρους περιοχὰς τοῦ Βελγίου, ἡ συνεργασία μὲ Συμβούλους Ὄργανώσεως καὶ λοιποὺς εἰδικοὺς εἰς θέματα ὀργανώσεως οἰκονομικῶν μονάδων καὶ περιφερειακῆς ἀναπτύξεως κ.ἄ.

3. Διεύθυνσις Πληροφοριῶν.

Ἡ ἐν λόγῳ Ὑπηρεσία ἀσχολεῖται μὲ διέρευναν προβλημάτων τεχνολογικῆς ὑποαπασχολήσεως, συμβολῆς τῆς ἐργασίας εἰς τὴν παραγωγὴν, ἐνημερώσεως τῆς κοινῆς γνώμης ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων δράσεως καὶ τῶν προγραμμάτων τοῦ Βελγικοῦ Κέντρου Παραγωγικότητος, τὴν ἔκδοσιν διαφόρων δελτίων, τὴν δημοσίευσιν ἄρθρων, εἰς τὸν Τύπον, τὴν διοργανώσιν προγραμμάτων διὰ τοῦ Ραδιοφώνου καὶ τῆς Τηλεοράσεως, τὴν διοργανώσιν συνεδρίων καὶ διαλέξεων, τὴν παρακολούθησιν τῆς λειτουργίας βιβλιοθήκης, τὴν διοργάνωσιν ἐπιστημονικῶν συζητήσεων,

τήν ὀργάνωσιν κινηματογραφικῶν προβολῶν, τήν ἐπιλογὴν καὶ ἀποστολὴν ὑποτρόφων εἰς Ἑνωμένους Πολιτείας Ἀμερικῆς, Εὐρώπην κ.ἄ.

4. Διευθύνσεις Συμβουλευτικῶν Ὑπηρεσιῶν.

Ἀποστολὴ τῆς ἐν λόγῳ Ὑπηρεσίας εἶναι ἡ παροχὴ συμβουλευτικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς ἐπιχειρήσεις, ἡμῆς πραγματοποιεῖται δι' ἐπισκέψεων εἰδικῶν συμβούλων, ἡ ἐφαρμογὴ προγραμμάτων ὀργανώσεως ἐπιχειρήσεων, ἡ ἐκπαίδευσις συμβούλων ὀργανώσεως κ.ἄ.

B' Fondation Industrie - Université

Παράλληλος πρὸς τὸ Βελγικὸν Κέντρον Παραγωγικότητος (Office Belge pour l' Accroissement de la Productivité) λειτουργεῖ ἡ Fondation Industrie - Université, ἣς ἰδρύθη τὸ 1956, πρωτοβουλία τῶν ἐν Βελγίῳ λειτουργουσῶν Τραπεζῶν καὶ βιομηχανικῶν Ἐνώσεων καὶ τοῦ Office Belge pour l' Accroissement de la Productivité :

I. Ἡ Fondation διοικεῖται ὑπὸ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, Πρόεδρος τοῦ ὁποῦ εἶναι ὁ κ. M. Max Nokin, Διοικητῆς τῆς Société Générale de Belgique, Διευθυντῆς δὲ ὁ κ. Gaston Deurinck.

II. Ἡ Fondation Industrie - Université, συνεργαζομένη στενωῶς μετὰ τοῦ Office Belge pour l' Accroissement de la Productivité καὶ τῶν παρὰ τοῖς Πανεπιστημίοις λειτουργούντων Κέντρων Ἐπιμορφώσεως στελεχῶν ἐπιχειρήσεων, ἀσχολεῖται ἐντατικῶς μετὰ τὴν διοργάνωσιν προγραμμάτων ἐπιμορφώσεως ἀνωτάτων, ἀνωτέρων καὶ μέσων στελεχῶν εἰς θέματα διοικητικῆς τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ τοιαύτη ἐντατικὴ ἐπιμόρφωσις ἐν Βελγίῳ δικαιολογεῖται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι, βάσει τῶν ὑπαρχόντων δεδομένων, αἱ ἐπιχειρήσεις, αἵτινες χρησιμοποιοῦν ἄνω τῶν πενήτηντα (50) προσώπων ἀπασχολοῦν ἐν τῷ συνόλῳ 50.650 στελέχη. Λόγῳ τῆς παρατηρουμένης ταχείας ἀναπτύξεως τῆς βελγικῆς οἰκονομίας ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπαιτηθησόμενων στελεχῶν πρὸς πλαισίωσιν τῶν νέων μονάδων ἢ ἐπέκτασιν τῶν ἤδη λειτουργουσῶν τοιούτων θὰ ἀνέλθῃ τὸ 1972 εἰς 71.250 στελέχη. Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω καθίσταται ἐκδηλὸς ἡ ἀνάγκη καταλλήλου καὶ ἐγκαίρου ἐπιστημονικῆς προετοιμασίας στελεχῶν, αἵτινα θὰ ἀπαιτηθοῦν διὰ τὴν ἀπόρροον λειτουργίαν τῶν πάσης φύσεως οἰκονομικῶν μονάδων καὶ τῶν Δημοσίων Ὑπηρεσιῶν εἰς τὸ ἐγγὺς μέλλον.

III. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἡ Fondation Industrie - Université, πέραν τῶν ἤδη μέχρι σήμερον διοργανωθέντων σεμιναρίων, τὰ μαθήματα τῶν ὁποίων παρηκολούθησαν χιλιάδες ἀνώτατα, ἀνώτερα καὶ μέσα στελέχη μετὰ πολλὴν ἐπιτυχίαν, καθήρτισε πρόγραμμα ἐπιμορφώσεως διὰ τὴν πενταετίαν 1965-1970, τὸ ὁποῖον προβλέπει τὰ κάτωθι :

- α) Σεμινάρια Γενικῶν Διευθυντῶν (προβλεπομένη συμμετοχὴ) 400 μετέχοντες.
- β) Σεμινάρια Διευθυντῶν Ἐπιχειρήσεων (προβλεπομένη συμμετοχὴ) 900 μετέχοντες.
- γ) Σεμινάρια νέων Διευθυντῶν Ἐπιχειρήσεων (προβλεπομένη συμμετοχὴ) 400 μετέχοντες.

δ) Σεμινάρια μεταπανεπιστημιακής έπιμορφώσεως (προβλεπομένη συμμετοχή) 100 μετέχοντες.

IV. Κατά την περίοδον 1964 - 65 εἰς τὰ διοργανωθέντα ὑπὸ τῆς Fondation Industrie - Université σεμινάρια, εἰδικῶς διὰ τὴν ἐνημέρωσιν τῆς ἐπιχειρηματικῆς ἡγεσίας μετέσχον συνολικῶς 293 πρόσωπα ἀναλυόμενα ὡς κατωτέρω :

α) Γενικοὶ Διευθυνταὶ	85
β) Ἐνώτερα στελέχη ἐπιχειρήσεων	155
γ) Νεαροὶ Διευθυνταὶ ἐπιχειρήσεων	53
Σύνολον	293

V. Ἐκ τῶν συγκεντρωθέντων στοιχείων ἀναφορικῶς μὲ τὴν συμμετοχὴν τῆς ἐπιχειρηματικῆς ἡγεσίας εἰς ἐπιμορφωτικὰ προγράμματα προέκυψαν τὰ κάτωθι ἐνδιαφέροντα στοιχεῖα :

- α) Ἐκ τῶν συμμετασχόντων νεαρῶν διευθυντῶν ἐπιχειρήσεων ποσοστὸν 62,3% εἶχον ἡλικίαν μικροτέραν τῶν τριάκοντα (30) ἐτῶν.
- β) Ἐκ τῶν λαβόντων μέρος εἰς τὰ σεμινάρια γενικῶν διευθυντῶν ποσοστὸν 38,8% εἶχον ἡλικίαν μεταξύ 40 - 49 ἐτῶν.
- γ) Ἐκ τῶν μετασχόντων ἀνωτέρων στελεχῶν ἐπιχειρήσεων εἰς τὰ λαβόντα χώραν ἐπιμορφωτικὰ προγράμματα ποσοστὸν 56% εἶχον ἡλικίαν κυμαινομένην μεταξύ 30 - 39 ἐτῶν.
- δ) Ἐκ τῶν μετασχόντων εἰς τὰ διοργανωθέντα ἐπιμορφωτικὰ προγράμματα νεαρῶν διευθυντῶν ἐπιχειρήσεων ποσοστὸν 26,4% εἶχον τὴν ιδιότητα τοῦ μηχανικοῦ, 34% εἶχον οἰκονομολογικὴν κατάρτισιν.

VI. Ὁ ἐτήσιος προϋπολογισμὸς τῆς Fondation Industrie - Université ἀνέρχεται εἰς 12.500.000 βελγικὰ φράγκα. Τὸ ἄνω ποσὸν καλύπτεται δι' εἰσφορῶν Τραπεζῶν καὶ βιομηχανικῶν ἐπιχειρήσεων.

VII. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπασχολουμένων μονίμων ὑπαλλήλων ἀνέρχεται εἰς ἑξήκοντα πέντε (25). Πέραν τούτων ἡ Fondation Industrie - Université χρησιμοποιεῖ ὡς ἐπιστημονικοὺς συνεργάτας Καθηγητὰς Ἀνωτάτων Πνευματικῶν Ἰδρυμάτων, ἐπιστήμονας, ἀνωτάτους δημοσίους λειτουργοὺς κ.ἄ.

VIII. Ἡ Fondation Industrie - Université συνεργάζεται στενωῶς μετὰ τοῦ Office Belge pour l'Accroissement de la Productivité, Πανεπιστημιακῶν Σχολῶν, ἐπιστημονικῶν Ἰνστιτούτων κ.ἄ. εἰς τὴν διοργάνωσιν καὶ ἐκτέλεσιν διαφόρων προγραμμάτων κοινῶ ἐνδιαφέροντος. Ἰδιαιτέρα προσοχὴ καταβάλλεται πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τῆς διοργανώσεως σεμιναρίων, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων ἀναπτύσσονται θέματα ἐμπορικῆς ὀργανώσεως, ἑξωτερικῶν σχέσεων, παγωγίων ἐπιχειρήσεων, μεταβιβάσεως ἀρμοδιοτήτων καὶ εὐθυνῶν, παραγωγῆς, προγραμματισμοῦ, συμπεριφορᾶς τῶν ἀτόμων, ἐλεγκτικῆς, λήψεως ἀποφάσεων ἐκ μέρους τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ, ἀποστολῆς τοῦ Διευθυντοῦ μίᾳ οἰκονομικῆς μονάδος, πολιτικῆς τῆς ἐπιχειρήσεως, ἀνθρωπίνων καὶ δημοσίων σχέσεων, συγχωνεύσεως οἰκονομικῶν μονάδων κ.ἄ.

Τὰ μαθήματα τῶν διοργανουμένων σεμιναρίων, ἡ διάρκεια ἐκάστου τῶν

ὁποῖων ποικίλλει, παρακολουθοῦν Γενικοὶ Διευθύνται καὶ ἀνώτερα στελέχη ἐπιχειρήσεων.

* * *

Συμπερασματικῶς ἐπιβάλλεται νὰ τονισθῇ ὅτι αἱ ἐργασίαι τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπῆρξαν γόνιμοι, τὰ συμπεράσματα δὲ εἰς ἃ κατέληξαν οἱ ἐκπρόσωποι τῶν κέντρων παραγωγικότητος κατοπτρίζουν τὰς ἀνησυχίας τῶν παρόντων ἀναφορικῶς μὲ τὴν ἐπιβίωσιν καὶ περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῶν οἰκονομικῶν μονάδων.

Ὑπὸ πάντων τῶν παραστάτων ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀνάγκη περαιτέρω ἐντατικοποιήσεως τῶν προσπαθειῶν εἰς τὸν τομέα τῆς ἐπιμορφώσεως, εἰς τρόπον ὥστε νὰ δημιουργηθοῦν στελέχη καὶ ὑπάλληλοι μὲ γνώσεις ἐπαρκεῖς τῆς συγχρόνου οἰκονομικῆς καὶ τῶν μελλοντικῶν προσανατολισμῶν ταύτης. Εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς καθόλου ἐπιμορφώσεως, τὰ ἔθνικὰ κέντρα παραγωγικότητος καλοῦνται νὰ συμβάλουν γονίμως, συνεργαζόμενα στενῶς μετὰ τῶν ἁρμοδίων φορέων ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐπιμορφώσεως. Ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην καθίσταται προφανὲς ὅτι, πρὸς ὀρθολογικότεραν κατάρτισιν τῶν σχετικῶν ἐπιμορφωτικῶν προγραμμάτων, θὰ ἦτο σκόπιμος ἡ στενὴ συνεργασία τῶν ἔθνικῶν κέντρων παραγωγικότητος μεταξὺ των, εἰς τρόπον, ὥστε ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἐξετασθῇ ἡ δυνατότης διοργανώσεως κοινῶν σεμιναρίων, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ διοχετεύεται ἡ ἐμπειρία χωρῶν οἰκονομικῶς καὶ ἐπισημονικῶς προηγμένων εἰς ἑτέρας τοιαύτας χαμηλοτέρας στάθμης.